OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT

2003.Szeptember 19.

1068

Lakiteleken az értékek Európájáért emeltek szót

Közös gondolkozás és lelki újraegyesítés

SZÉCSI ÁRPÁD

Második alkalommal tartott nemzetközi konferenciát a napokban Lakiteleken az Európai Keresztény Politikai Mozgalom. Az Észtországtól Spanyolországig, Angliától Örményországig több mint tíz országból érkezett csaknem húsz pártot, civil és ifjúsági szervezetet, mozgalmat képviselő százegynéhány politikus, tudós, értelmiségi idén Az értékek Európájáért címmel gondolkozott közösen földrészünk boldogulásáról. A résztvevők több ízben sürgették, hogy az unió alkotmányába kerüljenek be a keresztény értékek is mint a kontinens meghatározó szellemi, kulturális és erkölcsi öröksége.

Az összejövetel előzménye a 2002. decemberi hasonló tanácskozás volt, amikor a keresztény Európáért tenni vágyó politikusok és civil vezetők megalapították az Európai Keresztény Mozgalmat. Az idei konferencia megnyitóján Szászfalvi László országgyűlési képviselő (MDF), a mozgalom hazai tagszervezetének, a Keresztény Demokrata Fórumnak az elnöke és Gerard Geijtenbeek, a társszervező holland Keresztény Unió párt külügyi titkára számolt be az eltelt kilenc hónap történéseiről.

A mozgalom létrehozta nemzetközi honlapját, és több kiadványt jelentetett meg a keresztény politizálás alapelveiről és új esélyeiről az egyesülő Európában. Itthon a Keresztény Demokrata Fórum az ország különböző városaiban szervezett tanácskozásokat; a katolikus fiatalok közéleti képzésére megalapította a Mindszenty Kollégiumot, az érdeklődő protestáns ifjak számára pedig októberben indul a Bethlen Gábor Kollégium a Lakiteleki Népfőiskolán.

A konferencia második napján három neves szociológus is előadást tartott a társadalmakban végbemenő értékrend-változásokról Európa három nagy régiójában. Olaf Muller, a frankfurti egyetem tanára kifejtette: még Észak- és Nyugat-Európa iparosodott, úgynevezett posztindusztriális országaiban is a család a legfontosabb érték, és a munka után mindjárt a baráti, rokoni kapcsolatok ápolása áll. A térségben egyértelművé vált, hogy az értékrend az anyagi javakra épülő létről egyre inkább a minőségi élet irányába tolódik el. Anthony Abela máltai professzor főként a dél-európai, mediterrán országokról szólt, ahol a keresztény hit és az ehhez kapcsolódó vallásgyakorlat erősebb, mint nyugaton és északon. Tomka Miklós, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem szociológia tanszékének vezetője rámutatott, hogy hazánkban – hasonlóan több más közép-európai országhoz – a vallás iránti elkötelezettség vagy legalábbis nyitottság főleg az idősekre és a fiatalabbakra jellemző, a közömbösség vagy az egyházak iránti elutasítás a szocializmus alatt felnőtt középkorosztályban a legjobban elterjedt.

Délután a résztvevők hét szekcióban beszélgettek a keresztény értékek mentén folytatott politizálás különböző területeiről, így a családpolitikáról, a civil társadalom fontosságáról, az újjáéledő keresztényszociális politikai gondolkodás múltjáról és jelenéről, az életvédelem lehetőségeiről (az abortusz, eutanázia elutasításáról). Egy-egy munkacsoport az Európai Unió mint erkölcsi unió esélyeit, valamint a keresztény értékek európai parlamenti képviseletének feladatait vitatta meg, és szó esett a párt- és szervezetépítés gyakorlati kérdéseiről is.

Este az ifjúsági fórumon a jelenlévő ifjúsági szervezetek mutatkoztak be egymásnak; az Ifjúsági Demokrata Fórum és a Fidelitas képviselői találkozhattak a holland Perspectief, valamint az erdélyi Philotea vezetőivel, vagy épp a tanácskozáson részt vevő örmény ifjakkal.

Péntek délelőtt a szekcióvezetők számoltak be a plénumnak a kiscsoportok előző délutáni munkájáról, majd Latorcai János a Kereszténydemokrata Néppárt, Rijk van Dam európai képviselő a holland Keresztény Unió, Szászfalvi László pedig a Keresztény Demokrata Fórum részéről fejtette ki gondolatait a keresztény gyökerek fontosságáról Európa jövőjének formálásában.

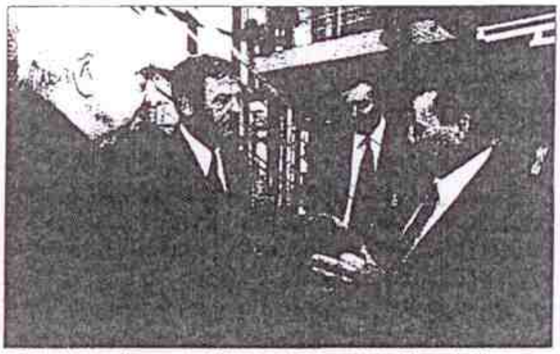

P. Szőke János szalézi szerzetes, Tőkés László, Szászfalvi László és Lezsák Sándor a konferencia szünetében

A konferencia két záró előadással és a zárónyilatkozat közzétételével ért véget. Tőkés László püspök a kisebbségi jogok és a nemzeti önazonosság megőrzésének lehetőségei mellett emelt szót, kérve a külföldi résztvevőket, támogassák az erdélyi magyarság jogos autonómiakövetelését. Ingo Friedrich (CSU), az Európai Parlament alelnöke nagy ívű előadásában csatlakozott a tanácskozás azon kívánságához, hogy a készülő európai alkotmány utaljon szülőföldrészünk keresztény gyökereire is. A zárónyilatkozat magyar és angol nyelvű felolvasása után a házigazda Lezsák Sándor zárta be az összejövetelt, hangsúlyozva, hogy a háromnapos együttlét nemcsak az elhangzott gondolatok gazdagsága, hanem az Európa-szerte élő és munkálkodó hívő keresztények közötti kapcsolatok bővülése és mélyülése miatt is fontos lépés Európa lelki újraegyesítésének történelmi folyamatában.

A kibővülő unió keresztény jellegéért szálltak síkra

MUNKATÁRSUNKTÓL

GERARD GEIJTENBEEK,
a holland Keresztény Unió párt külügyi titkára:

Hét éve dolgozunk szoros kapcsolatban a Magyar Demokrata Fórummal, a hangsúlyt főleg a politikusképzésre helyezzük. Az uniós csatlakozás közeledtével olyan partnereket kerestünk, akikkel azonos véleményen vagyunk. Így jutottunk el tavaly Lakitelekre is, ahol a témában együtt rendeztük meg az első tanácskozásunkat. A keresztény értékek kérdése most, az októberi kormányközi konferencia közeledtével különösen aktuális. A lakiteleki véleményekkel és zárónyilatkozattal emlékeztetni kívánjuk a különböző országok kormányait, parlamentjeit, hogy milyen nagy felelősségük van az új szerződéssel, az új alkotmánnyal kapcsolatban, ahonnan nem maradhat ki az európai értékekre, különösen a keresztény értékekre való hivatkozás. Felkérjük az európai, keresztény elveket valló pártokat, hogy csatlakozzanak a nyilatkozathoz.

KOVÁCS K. ZOLTÁN,
a Demokrata Néppárt egykori képviselője,
a Barankovics Akadémia tiszteletbeli tagja:

– Az európai integrációnak hívei, sőt most már hivatalosan tagjai is vagyunk. Ám az eddigi tapasztalatok alapján arra jöttünk rá, hogy elsősorban anyagi és jogi integráció folyik. Megszólalt a lelkiismeretünk. A lakiteleki konferencián a felszólalók nagy része kritikusan és aggódóan foglalt állást, nem látnak garanciát arra, hogy az alkotmánytervezet egyértelműen elkötelezze magát Európa keresztény jellege mellett. Jogos a kérdés: nincs-e késő felemelni a hangunkat? Európai politikusok és az egyházak képviselői is megszólaltak az ügyben, de ennek eleddig nincs mérhető, írásba foglalt következménye. Magyarországon utolsó jelentős politikai lépésként az MDF parlamenti frakciója terjesztett az országgyűlés elé egy javaslatot, melyben arra kéri a kormányt, hogy a végső tárgyalás fázisában segítse a keresztény értékeknek az alapdokumentumban való megjelenését.

TŐKÉS LÁSZLÓ,
a Királyhágómelléki
Református Egyházkerület püspöke:

– Keresztény, Európa, Mária országa – ezek a fogalmak mára nagymértékben kiüresedtek. Egyfelől a kommunista ateizmus, másfelől az anyagelvű, nyugati típusú szekularizáció következtében ma már csak emlékeiben, maradványaiban és vágyálmainkban él a keresztény Európa képe. Mi, Józan Miklós, Márton Áron, Mindszenty József, Ordass Lajos, Ravasz László, Romzsa Teodor népe viszonylag jobban túléltük az elmúlt évtizedek kártevéseit, mint az a Nyugat, amelyik Róma, Wittenberg és Genf révén a keresztény Európát testesíti meg. Nem véletlen tehát, hogy az alkotmánytervezetből kimaradt a keresztény eszmeiség. Eddig tényekről szóltam, de személy szerint is szeretném, hogy keresztény Európáról beszéljünk. Az az egymillió iradkozó tanítvány alkossa ki Magyarország gerincét, akikről Mindszenty bíboros beszélt. Mivel ez egyelőre nincs így, kénytelenek vagyunk átértékelni a helyünket, a helyzetünket, a szerepünket.

RIJK VAN DAM,
európai parlamenti képviselő:

– Nyugat-Európában, így Hollandiában is oly mértékben haladt előre a szekularizáció, hogy bizonyos törvények a keresztény értékek ellenkezőjét tartalmazzák. Azt reméljük, hogy az újonnan csatlakozó országok támogatást nyújtanak az értékek rangjának és illetőségének visszaállításában. Hogy finoman fogalmazzak: egyfajta rendet kell teremteni, és meg kell találni az összhangot. Ha kihagyják a szerződésből vagy az alkotmányból a keresztény értékek létét, akkor az tragikus hazugság lenne. Az Európai Unió egyik atyja, a francia Robert Schuman azt hangoztatta: Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz többé Európa. Valós a fenyegetés, hogy saját nemzeti értékeink veszélybe kerülnek, bár közös európai gyökereink feljogosítanak bennünket arra, hogy a különböző kultúrákból fakadó sokszínűséget meg tudjuk őrizni, és ezt a törekvést az uniónak is tiszteletben kell tartania.

Néppárti eszmecsere

MUNKATÁRSUNKTÓL

A lakiteleki tanácskozás díszvendége, Ingo Friedrich, az Európai Parlament alelnöke készségesen válaszolt lapunk kérdéseire.

– Vajon elhallatszik-e a keresztény értékekért aggódók hangja Lakitelektől az Európai Parlamentig?

– Az Európai Néppárt a konferencia munkaanyagaival együtt az én előadásom szövegét is megkapja, melyeket sokszorosítunk, és megfelelő helyekre továbbítunk. Ez persze nem jelent túlságosan nagy visszhangot, de az biztos, hogy nem lehet megkerülni, és mindenképpen oda kell figyelni rá.

– Európa több pontján vannak hasonló kezdeményezések. Mikor erősödtek fel ezek?

– Európa-szerte léteznek olyan keresztény pártok, melyek az Európai Néppártba tömörülnek. Programjukat egyebek közt az MDF és a Fidesz is átvette, magáénak érzi. Az, hogy a kontinensen máshol is hasonlóképpen gondolkodnak, abban jelentős szerepe van az európai szintű pártnak. A központban összehangolják a különböző kezdeményezéseket, és megfelelő háttéranyagokkal, programcsomagokkal szolgálnak. Nem véletlen tehát, hogy az utóbbi hónapokban sokan, sok helyen igyekeztek megismertetni véleményüket a készülő alkotmánnyal kapcsolatban.

– Miként reagál mindezre az Európai Parlament?

Az Európai Parlamenten belül az Európai Néppárt a legnagyobb, de ez nem jelenti azt, hogy minden határozatunkat egy az egyben átveszi. Legutóbb, az európai alkotmányról szóló vita keretében szóba kerültek a keresztény értékek, erőteljes és építő jellegű eszmecsere zajlott, s ebben nagy szerepe volt az Európai Néppártnak.

– Lát esélyt arra, hogy az európai alkotmányban megfogalmazzák a keresztény értékek fontosságát?

A jelenlegi tervezetben főként a szociális piacgazdaság kérdésköre köszön vissza, szó esik a szabad vállalkozásról, és első ízben fogalmazódnak meg a gyerekek és az idősek jogai ilyen magas szintű dokumentumban. Ami a kérdését illeti: szó szerint egyelőre csak vallásos irányultság szerepel, de mi szeretnénk ezt keresztény irányultságra változtatni. Úgy gondolom, hogy törekvéseink, eddigi munkánk eredményei jelentős mértékben visszaköszönnek.

II. Lakiteleki deklaráció

(Részletek)

Most, 2003 őszén, az Európai Unió történelmi kibővítésének küszöbén, néhány héttel az európai „Alkotmányról" foglalkozó kormányközi konferencia előtt, különösen fontosnak tartjuk ismét hangsúlyozni a keresztény értékeket. Ezek az értékek nemcsak az európai népek és kultúrák formálódására voltak és vannak hatással, de a jövő Európájára is. Hisszük, hogy ez a történelmi befolyás meg kell, hogy jelenjen az Európai Unió „Alkotmányában" is. (…)

Keresztényszociális politikát szeretnénk folytatni a földrajzi értelemben vett európai kontinens egészén. Hisszük, hogy Európa nem csupán egy gazdasági közösség, hanem közös történelmi és értékközösség is. Elszántan munkálkodunk egy olyan Európáért, amelynek fő jellemzője a társadalmi igazságosság, és amely lehetőséget kínál a teljes értékű élet megvalósítására. (…)

A társadalom alapegysége a család. Ez az a hely, ahol a gyermekek értékeket és állampolgári felelősségérzetet sajátítanak el. … Ezért elutasítunk minden olyan politikát, amely negatívan befolyásolja a családi életet, legyen az adópolitika, oktatáspolitika vagy a hagyományos családmodell alaknítása az azonos neműek házasságának engedélyezésével. (…)

Európa sokszínűségének megőrzése érdekében védeni kell a nemzeti identitást; fontos az államok szuverenitásának tiszteletben tartása is. Kiállunk az Európai Unió és a különböző nemzetek közti kiegyensúlyozott erőviszony mellett a közügyek intézésében, valamint sürgetjük a szubszidiaritás megvalósítását minden döntési szinten. Elengedhetetlen az egyéni jogok mellett a kisebbségek kollektív jogainak elismerése is. (…)

Milyen felnőtt lesz a fiatalból?

MUNKATÁRSUNKTÓL

Szerinted mi a legfontosabb ahhoz, hogy jól érezhesd magad a világban? – egyebek közt erre a kérdésre kellett válaszolniuk egy felmérés során a megkérdezett magyarországi tizennégy éves fiataloknak. A Lakiteleki Népfőiskola európai szabadegyetemének hallgatói is hasonló témakörben kérdezősködtek a térségben. Lezsák Sándortól megtudtuk, hogy a válaszok mindkét esetben szinte ugyanazok voltak.

A képzeletbeli ranglista élére a jó családi élet, a jó egészségi állapot, a jó emberi kapcsolatok, a megfelelő munkahely került, csak ezután következtek a megfelelő anyagiak, a megfelelő lakás, a műveltség, az örömteli munka, a kiegyensúlyozott szerelmi élet, az elegendő szabad idő. A megkérdezettek tizenegyedikként említették az érvényesülést, közvetlenül ezután pedig a közügyekbe való beleszólás lehetőségét.

Lezsák Sándor igen kedvezőnek ítéli meg a felmérés alapján alkotható képet, különösen arra való tekintettel, hogy a fiatalok ebben az anyagias világban is a családot és a jó közérzetet helyezik előtérbe. A vizsgálódás nem vonatkozott a hitre, a vallásra, a lelki életre, ám egy másik tanulmányból kiderül, hogy az istenhit jelen van az ifjúság életében, sőt növekvő tendenciát mutat, a templomba járás azonban csak időszakos, illetve az életkor előrehaladtával csökken, majd az időseknél megint emelkedik.

Mindezekből pontos helyzetkép rajzolódik ki, s egyúttal a szükséges tennivalókra is rá lehet világítani. Lezsák Sándor a változtatások érdekében három színteret nevez meg: a családot, a templomot és az iskolát. Sajnos, az ezeréves múltra visszatekintő magyar iskolák a nyugati hatások következtében egyre inkább oktatási központokká válnak. A nevelés hiánya messzire vezet, még a keresztény embernél is előtérbe kerülhetnak eltorzult gondolatok, ami még életellenes támadások formájában is megnyilvánulhat, elég csak az eutanázia, az abortusz, a drog következményeire gondolni.

Szerkesztette: **Borzák Tibor**
Fotók: **Ujvári Sándor**